

KAŞIĞIN AIR

HAZRETİN
CİZER
★

81

8

SAYI

VİC

AFYON
HALK EVİ

7-6-940

19 MAYIS

Hüsnü İrkıl Ata

Her milletin tarihinde en esaslı hadiselerin vukua geldiği bir dönüm veya bir hareket noktası göze çarpar. Bunlar öyle tarihlerdir ki üzerlerinden yıllar ve asırlar geçmiş bile olsa her zaman ehemmiyet ve kıymetini muhafaza etmiş olurlar.

Türk milletinin de tarihinde böyle ehemmiyetli vak'alara çokça tesadüf olunur. Ancak tam bir iz'an, yakın bir insaf, kâmil bir vicdan ile bu vakalar ve tarihleri karşılaştırdığımız takdirde hemen herkesin bir tek tarihte birleştiği görülür. İşte bu tarih [19 Mayıs] dır.

19 Mayıs; Birlik ve bütünlüğün milleti kurtaracağına inanıldığı tarihtir.

19 Mayıs; kurtuluşun ancak kendi kudret ve kuvvetimiz ile kazanılacağına inandığımız tarihtir.

19 Mayıs; Kökleri on binlerce yıllık maziin derin varlıkları içine gömülü olan bir milletin hem halâs hem refaha kavuştuğu tarihtir.

19 Mayıs; İlerlemenin, yükselmenin, yenileşmenin tarihidir.

19 Mayıs; İçten ve dıştan yapılan taarruzların kırılarak yeni bir devletin kuruluşu tarihidir. En sonunda 19 Mayıs, ezeli ve ebedî gibi görünen garp istilâsının durdurulduğu bir tarihtir...

Evet... 19 Mayıs her şeydir ve fakat 19 Mayısın en kuvvetli manası bu (İstilâ) üzerinde toplanmıştır. İstilâ... Bu sözü ne kadar da çok işittik, acı manasının daha çok acı olan neticelerini görerek ne kadar da üzüntüler içinde kıvrıldık, ıstırap ile yandık kavrulduk.

Uçsuz bucaksız ufuklara kadar bütün dünyaya hakim olan necip ve asil milletimizin altın sayfaları arasında zaman zaman

Daimî Yazıcılar

Lütfü Engin — Hüsnü İrkıl Ata — Sadettin Bayburi
Sabahattin Öz — Ahmet Ünal — Hayrettin Çizer
Bekir Sıtkı Sencer — M. Zihni Çerçel
Süleyman Hilmi Gönçer — Zeki Eler.

İÇİNDEKİLER

19 Mayıs.	Hüsnü İrkıl Ata.
Gençlik ve Spor.	Ahmet Ünal.
Çocuk esirgeme kurumu pansiyonu.	Hüsnü İrkıl Ata.
Ulusal Ekonomi Arttırma Kurumunun	
Türk Milletine Beynnamesi.	...
Adanalı Ziya'dan.	Bekir Sıtkı Sencer.
His terbiyesi manası ve mahiyeti.	Sadettin Bayburi.
19 Mayıs.	Celil Can.
Duyurumlar.	...

1 - Cümhuriyet ve devrimin anlam ve yapımı hakkındaki yazılarla, mahallî tetkikler ve Halkevlerinin giderine uygun yazılara dergimizin sayfaları minnetle açıktır.

2 - Münevver geçlerimizin vatanî ve ulusal mevzulara, memleket ve tabiat güzelliklerine ait yazıları için dergimizde yer ayırdık, ilgilerini ve yazılarını memnuniyetle bekleriz.

5037603
1940, 8, 81-85

taliin kötü cilvelerine de rastlıyoruz. Bu sayfalarda Viyanalara kadar, Sen Gotarlara kadar, Hint denizlerine kadar at koşturarak bayrak açan dedelerimizin ateşli faaliyetlerinin azaldığını bir gerilemenin başladığını da görüyoruz. İlerlemenin yürümenin, genişlemenin verdiği ikbal ve saadetler arasında gerilemenin meydana çıkardığı meraret ve ıstırapları ancak hissetmeğe başladığımız bir devirde temamiyle kudurmuş saldırıya hazırlanmış bir Hıristiyan Avrupası ile karşılaşılıyor. Bu Hıristiyan Avrupa; 26 Ağustos 1071 Malazgirt harbinin acısını, 29 Mayıs 1453 İstanbulun Türkler eline geçişini hiç bir vakit unutmamış, unutamamış ve fakat onaltıncı asrı başından sonuna kadar kaplıyan Türk zafer ve şehameti karşısında da sinmiş idi. Şukadarki onyedinci asrın başında (Zıtvatorok 1606) ve sonunda da (İkinci Viyana muharararı 1683) hadiseleri hamle zamanının kendisine geçtiğini göstermiş ve filhakika tam manasıyla onyedinci asırdan itibaren başlıyan idarî askerî ve siyasî hatalarımızın da tevali edegelmekten gereği kadar yeniliğe ayak uyduramamaklığımızdan bilistifade harekete geçmiş, Karlofça (1699) Pasarofça (1748) muahedeleriyle bizi sarsmaya başlamış içimizde yaşayan Hıristiyan unsurlarını da türlü vesilerle himaye ve memleket işlerine müdahale etmeye koyulmuş, bunlardan aldığı cesaretle de Türkleri Avrupadan çıkarmaya Asyaya sürmeye niyyet etmiş idi...

Ondokuzuncu asırda ise artık (Hasta adam) adını verdikleri devleti büsbütün yıkmak parçalamak ve yok etmek maksadıyla harekete geçen Avrupa istilâ orduları bu emellerine (Edirne 1829) (Ayastafanos 1878) muahedeleriyle derece derece muvaffak oluncaya sevinçleri artmış herkes kendisine göre bir hisse ayırmıştı. Hasta adamın bir türlü ölmiyişi artık sabırlarını temamiyle tüketmiş olacak ki Reval mülakatı ile kat'i taksim şeklini ortaya atmaktan bile çekinmiyecek derecede pervasızlık göstersen Hıristiyan Avrupa, Bosna Herseki elimizden almış (İtalyan 1911) (Balkan 1912) harplerini başımıza açmış, bütün badirelere rağmen hayat eseri gösteren milletimize son darbeyi indirmek üzere cihan harbine de iştirakimizi fırsat bilmiş idi.

Hudutlarımız Tunadan Meriçe, Adiryatikten Adalar denizine; Hint denizinden Akdenize intikal ettiği halde dahi kuvvetini

tarihten ve ırkının asaletinden alan büyük bir kuvvet ile hür ve müstakıl yaşamak gibi temiz bir emelin tahakkuku için varını yoğunu feda edercesine dört yıl çarpışıp, müttefikinin bile hiyanetine uğrıyarak taliin acı bir darbesine daha maruz kalınca Hıristiyan Avrupa gazaba gelen bir hınç, büyük bir kin ile üzerimize saldırmış öz Türk halkı ile meskûn yerlerimizi bile alarak (Türk) adını tarihten temamiyle kaldırmayı tasarlamış idi.

Mütareke devri adını verdiğimiz bu acı günlerde kanıyan kalbimizi dindiren sızlıyan vicdanlarımızı huzura erıştiren kararın taliimizi yeni baştan parlatan kurtuluş savaşının hakikî kahramanı MUSTAFA KEMAL'in kurtarıcı eli can verici sesi düşmanları yıldırان savleti 19 Mayıs'ta görüldü işitildi ve ortaya çıktı.

MUSTAFA KEMAL istilânın en acı darbelerini nefsinde hissetmiş bir vatan evladı sıfatıyla Türkün civanmertliğine güvenerek ona el uzatmakla ilk yaptığı iş Avrupa istilâcılarına karşı (Artık yeter bu vatan bu öz Türk toprakları yabancı istilâlara tahammül edemez.) demek ve böylelikle de Avrupalı müstevliye baş kaldırmak olmuştur..

Evvelâ istilâyı durdurmak sonra onu temamiyle bertaraf etmek, Türklerle oturulan yerlerde yalnız ve sadece millî hakimiyeti kurmak ve neticede Türk milletini bütün insanlık âleminin hürmet ve muhabbetine lâyık olacak bir derece ve seviyeye ulaştırmaktan ibaret bulunan gayelerini ortaya attı. Ve bütün milleti bu gayeler etrafında toplamaya koyuldu. Ve ne dediyse ne yapmak dilediyse hepisini de yerine getirdi.

Ulu ve Ebedî Şef Atatürk! Bütün gayelerinin tahakkuk ettiğini hayatında iken gördün, müsterih olarak gözlerini hayata kapadın. Türk milletinin başka bir istilâyı artık uğramıyacağına emin ve mutmain ol.. Mukaddes emanetinin sahibi olan gençler bugün Halkevlerinin çatısı altında seni minnet ve şükran ile anmak ve taahhütlerini ruhuna ulaştırmak için toplanmışlardır.....

Dikkat !

Tayyarresiz Pilotsuz milletlere yaşamak hakkı verilmeyen bir devirde yaşıyoruz....

Gençlik ve Spor

Ahmet Ünal

Lise Beden Eğitimi Öğretmeni

Genç demek sporcu demek değildir. Bir isan; yaşına göre değil, sporcu olduğu nisbette gençtir. Gençliğin yaş kaydıyla alâkası umumî ve eskiden kalma bir bağıdır. Genç olmak için yalnız bu bağı verdiği hakka dayanmak ancak zavallılık olur. Gençliğinizi nüfus tezkiresiyle değil kafanızın ruhunuzun vücudunuzun harekette oluşu randıman veriş çevik ve çâlak bulunuşu ile isbat edebilmelisiniz.

Türk genci için sporcu olmak yalnız gençliği için değil türk-lüğü için de belli başlı fârikalardan birisidir. Tarih boyunca harekette olan Orta Asya yaylalarından bütün dünyaya ışık taşıyan ve bu ışığa koşan büyük bir milletin bugünkü bahtiyar çocukları elbetteki ruhlarında aynı duyguları kafalarında aynı düşünceleri, vücutlarında aynı çevikliği muhafaza etmekte ve etmekle mükellef bulunmaktadır. Cemiyetin hayatı içine bütün sihhati bütün câlâklığı ile karışmayan iş adamı, sanatkâr, âlim, her kim ise hakikî randımanını vermemeğe mahkûmdur.

Sporcu demek her türlü endişeyi ruh ve kafa meşgalelerini kenara bırakıpta kendini bizzat sporun lüzumunu ve esasını dahi kavramadan bir tek spor tezahürünün iptilasına bırakıveren insan demek değildir. Sporcu demek hiç bir hasis maksat gözetmeden kendi kendini spora veren ve sporun ne mânaya geldiğini anlıyarak vücut kafa ve ruhundan hiç birinin meleke ve inkişafını ihmal etmiyerek çalışan insan demektir.

Türk gençliği; bünyesinde sporculuk olan gençliklerin başında gelir.

İyi bir sporcuda aranan vasıfları bir araya sıralar ve Türk milletinin sayısız çetin ve yüksek denemelerle tarihe mal olmuş hasletlerini bir arada düşünürsek birbirinden faksız olduklarını da görürüz.

Adale ve karakterde kuvvet yüksek derecede yurtseverlik, disiplin, fedakârlık, nefse hakimiyet, iyi düşünerek isabetli karar...

İşte bir sporcuda aranan bir sporcunun tekâmül ettiğine delâlet eden vasıflar.. Yine işte türkün tarihe geçmiş ve güne hakim vas'fları... Bunun içindirki Türkiyede spor, her inkılap memleketinde olduğundan daha çabuk ve çok lüks olmaktan çıkmıya, bütün bir gençliğin malı ve davası olma namzettir. Ulusal spor kalkınmasını üç beş kişinin şampiyon yetişmesinden ziyade bütün millet kuvvetlerinin gelişmesi ve kenetlenmesi için yapıyoruz. Şerefi ve faydası her şeyden evvel sporcu karakterinde ve spor disipliniinde arıyoruz...

Her Türk sporcusu, Türk spor cephesinde müsavi şeref taşıyan bir insandır. Bu anlayışla her spor savaşında karşısında bulunan sporcuyu kendisi kadar şeref ve itibara lâyık tanır. Hakikatta, sporun, beden terbiyesinin gayesi gol atmak, rakibinin sırtını yere getirmek değildir. Sağlam adam, merd insan yetiştirmektir.

Nasıl okuyup yazma öğrenmeğe, bilgili ve münevver olmağa, kafamızı ilim ve fenle techize mecbursak, vucutlarımızı da öylece sağlam ve kuvvetli yetiştirmek mecburiyetindeyiz. Tam insan, kafası kadar kolu da sağlam olan insandır.

Onun için beden terbiyesine ehemmiyet vermeğe, bunu en iyi ve fennî şekilde yapmağa mecburuz. Bütün ileri milletlere bakınız, hepsinde beden terbiyesine son derece büyük ehemmiyet verildiğini görürsünüz. En büyük âlimin, en büyük zengin, ve edibin, en büyük mütefekkirin hatta en büyük san'atkârın yetiştirdiği memleketler en kuvvetli sporcuları yetiştiren memleketlerdir.

Medenî dünyada spora ve beden terbiyesine bu kadar ehemmiyet verilmesinin en birinci hatta tek sebebi; bu işin ferdin ve milletin müdafaası bakımından çok büyük kıymeti haiz olmasıdır...

Beden terbiyesi ferdi sağlam, gürbüz, kuvvetli ve mukavemetli, yaparak milli mudafaa bakımından kudretini artırır. Böyle bir millet neslin bekası itibariyle kudretli bir millettir.

Böyle bir millet en büyük maddî ve manevî imtihanı olan harpte hasmından daha çok dayanır. Cılız, hasta insanları bir tarafa bırakınız, vücutları gevşemiş, yumuşamış, yağlanmış, yürüyüşe idmansız, sıcağa ve souğa tahammülsüz, çabucak yorulup

ÇOCUK ESİRGEME KURUMU TALEBE PANSİYONU

Hüsnü İrkıl Ata

Cumhuriyetin ilânından önce bilinmiyen daha doğrusu bilinemiyen kıymetlerden birisi de " Maarif ", idi. Öyleki çocuğunun tahsiline maddeten imkân bulan bir çok babalar bile bunu fazla bir külfet sayıyor ve çocuğundan tahsil parasını âdeta esirgiyor idi. Bu ne hasisliğinden ve ne de tahsile kıymet vermemizlikten ileri gelmiyordu. Bilâkis okumanın yalnız ve sadece medrese tahsilinden ibaret sanılmıyan büyük merkezlerde bile âdeta kötü bir görenek çocuklarımızı tahsilden alıkoymuyordu. Fakat kayıtsız şartsız bir istiklâl kavuştuktan sonra bu istiklâli ebedileştirecek ve bununla beraber Türk cemiyetini muasır medeniyetler derece ve seviyesine çıkartmak meselesi de ortaya atılıp daha doğrusu tatbiki lâzımgelen programların en başına bu mesele çıkarılıp getirilince işin rengi ve şekli değişmiye başladı..

Milleti felâketten kurtaran Atatürk tam manasıyla bir halk çocuğu olduğu gibi onun irşat ve ikazı ile iş başına geçenlerin hepsi de halkçı ruh ve zihniyetli iş adamları olduklarından elbirliği ile bir kalkınmaya koyuldukları vakit bunun ancak mümkün olduğu süratla ve çokça miktar halkın hem de iyi bir şekilde okuyup yazma öğredmesiyle kabil olacağını çok iyi idrak ederek geniş bir okutma seferberliği açmış bulundular.

Halkın ruhunu anlamakta eşsiz bir mürebbî olan Atatürk istiklâl

bitkin bir hale gelen askerlerden mürekkep bir ordu en iyi silâhlarla, en büyük vatanperverlik duygularıyla mücehhez olsa da yenilmeğe mahkûmdur.

Yurdu mudafaaya koşacak insanların sağlam vücutlu ve idmanlı olmaları ancak spor yapmalarıyla kaimdir. Türklüğü ve Türk cumhuriyetini koruyacak kahramanlar, çürük vücutlular değil, çelik bedenlilerdir. Bütün bu söylediklerimizin özü, " 19 Mayıs ", da toplanmış olduğundan gençlik bu günü en büyük bayram olarak kutlamaktadır.

harbinde olduğu gibi bu ilerleme ve kültür savaşında da halkın kendisini heyecan ile takip ettiğini görerek seviniyor ve bu yüzden de ilk ve orta okullar her yerde her yıl bir kat daha fazlalaşıyor idi.

Muasır cemiyet medeniyetine ve seviyesine kavuşmak demek onların kültürlerini kavramak ve kendi bünyemize göre kültürlü insanlar yetiştirmek demek idi. Fakat yüzlerce yıldan beri harap edilmiş perişan ve yüz üstü bırakılmış ve bu sebeple de fakir düşmüş bir milletin bütün çocuklarını nasıl olupta birden okutabilecek idik. Bu çok büyük bir dava idi.

İstidatlı ve hakikatan liyakatlı bir çok köylü çocukları muhitlerinde tam teşekküllü bir ilk okul, bir orta okul ve hele bir lise bulunmamaktan, bu tahsil devrelerini muvaffakiyetle idrak edenler dahi yüksek okula gidememekten dolayı ciddi bir teessür ve ıstırap içinde bunahıyorlar idi. Bütün bu ihtiyaçlara hep birden cevap vermiye bütçenin maddî imkânsızlıkları mani oluyordu. Daha az para ile tahsil ihtiyacını gidermek zaruretinde kalan bir çok ana babalar da bu imkânı elde edemiyorlar idi: Para bulupta çocuklarını tahsile devam ettirmek isteyenler bile leyli kadrolarının kifayetsizliği yüzünden buna muvaffak olamıyorlar idi..

Bu sıkıntıyı her yer gibi Afyon vilâyeti de her halde çok yakından çekmiş olacaktır ki burada da bu işe mahallî ve en kestirme bir tedbir bulmak lazım geldi.

Faaliyet mevzuu esasen çocukları esirgemekten ibaret bulunan (Çocuk Esirgeme Kurumu) halkın bu ihtiyacını çok yakından görerek bunu devamlı ve müsmir bir şekilde tatmin etmenin yolunu çok pratik bir tedbirde bulmuş ve bütün yurttan gıpta edilecek bir şekilde bir talebe pansiyonu kurmaya muvaffak olmuştur. Halkın doğrudan doğruya kurum adına yapacağı teberular ile en az (250) talebeyi barındıracak bir müessesenin kurulması teşebbüsü ile ortaya atıldığı vakit her taraftan yardım görmüş ve kısa bir zaman içinde yeni ihtiyaçlara cevap verecek bir mahiyette ve tamamiyle sıhhi olan bugünkü yurt binasını inşa muvaffak olmuştur.

Muvaffak bir neticeye varan bu tecrübenin diğer vilâyetlerde

de tatbiki halinde hususî birer ticaret müessesesi halinde idame ettirilen talebe pansiyonlarına da her halde müessir olacağını tahmin ederiz. Esasen yalnız süt damlası ve ilk okul yoksul çocukları ile uğraşmanın kifayetsizliği karşısında yardım elini tahsil çağında olan bütün okul çocuklarına teşmil etmek suretiyle (Çocuk Esirgeme Kurumu) âdeta bir tekâmül merhalesi daha katetmiş bulunuyor. Bu yüzden Afyonda iftihara cidden şayan bir müessesenin vücuda gelmesine de âmil olmuştur.

Muhitlerinde kâfi derecede okul bulunamamaktan dolayı tahsil çağındaki gençliğin çektiği sıkıntıları göz önüne getirir isek emsalini diğer vilâyetlerde de görmekten büyük bir sevinç duyacağımız bu müessesenin ne büyük bir yardım ocağı olduğunu ve gençliğin bu müesseseyi ne kadar büyük bir neşe ve heyecan ile karşıladığını anlamış oluruz.

Bina işini ikmal etmekle beraber henüz etrafının duvarları çevrilmemiş, bahçesi tanzim edilmemiş bulunan bu yurttan halen (81) talebe barınmakta ve en az bir ücret -Yılda 75 lira- ile tahsillerini yapmaktadırlar.

Nizamnamesine göre (50) talebenin hem de parasız olarak tahsile devamını Afyon halkının yüksek hamiyet ve fedakârlığına güvenerek temine çalışan bu müessese Afyon, Bolvadin, Dinar kazaları halkı çocuklarından en sıkı ve bitarafane bir eleme ile seçtiği ve ayrıca para ile kabul ettiği bu çocukları en ciddi bir disiplin altında en müşfik bir himayeye mazhar kılarak yetiştirdiği gibi ayrıca Türkiyenin hiç bir tahsil müessesinde tesadüf edilmeyen bir şekilde de tahsilde muvaffakiyet çarelerini aramakta ve bilhassa bu cihete pek fazla ehemmiyet atfeylemektedir.

Gündüz ve geceleri talebenin başında daimî nobetçi öğretmenler bulunduğundan gibi ayrıca talebenin kavrayamadığı cihazları kendilerine öğretecek belletecek öğretmenler dahi temin etmiş bulunmaktadır. Öyleki yıl sonunda sınıf geçme vaziyetleri mukayese edildiği takdirde resmî müesseselerimiz ile rekabet edebilecek bir vaziyetin dahi hasıl olacağı şüphesiz görülmektedir.

Yurtta paralı parasız olarak barındırılan (81) çocuğun kaza

itibariyle durumları şudur:

Talebe Sayısı	Kazası
13	Afyon merkezi ve köyleri
11	Şuhut " "
17	Bolvadin " "
20	Emirdağı " "
7	Dinar " "
13	Hariç vilâyet halkından memur çocukları

Bu rakamlar gözden geçirildiği takdirde müessesenin kıymetini en çok Emirdağlıların takdir ettiği tezahur eder. Bu rakamlar arasında (Sandıklı) kazasına ait hiç bir şey görülmemesi ne kadar teessüre şayan ise bunun da pek yakın bir zamanda zail olduğunu görmekle yani halen hususî bir şekilde yürüyen Sandıklı pansiyonunu da bu yurda iltihakı suretiyle zail olduğunu görmekle hepimiz memnun kalacağız..

Samimî bir vatanseverlik duygusuyla ve köylüye hizmet edilmek endişesiyle ve çok temiz emel ve gayretlerle meydana getirilen bu müessesenin daha büyük başarılar kavguşmasını, İstiklâl harbinde en büyük yükü üzerine alan Afyon vilâyeti halkının tam uyanıklığını tebarüz ettiren bir zihniyet ile kurulan bu müessesenin her taraftan her türlü yardımlara mazhar kılınmasını özlerken bu yurdun açılmasında işletilmesinde vazife alanlara da teşekkürü borç biliriz.

Yurdunu seven işini de sever..

»Ulusal Ekonomi Ve
Arttırma Kurumu»

İşin fenası yoktur. İşini fana yapan vardır.
Vatanperverliğin bir şartı da işini sevmektir.

Ulusal Ekonomi Ve
Arttırma Kurumu

ULUSAL EKONOMİ VE ARTTIRMA KURUMUNUN TÜRK MİLLETİNE BEYANNAMESİ:

Yurddaşlar:

İçine harp ateşi düşmüş bir dünyada yaşıyoruz.

Bugünkü dünyada milletler arası sulh muvazenesi kısmen de olsa bozulunca, bundan yalnız harp eden milletler değil, bütün insanlık müteessir oluyor. Bu yüzden harp dışında yaşayan milletlerde bir nevi sulh harp ekonomisi güdüyorlar. Bizde ayağımızı dünyanın bu gidişine uydurmağa mecburuz.

Hükûmetimiz alınması lâzımgelen her tedbiri zamanında alıyor.

Halkımızın da zamanın bu zaruretlerini anlıyarak hükûmetle el ve iş birliği yapacağına inanıyoruz.

1929 senesinde borsalarda paramızın kıymeti düşerken, Millî Şefimiz İsmet İnönü'nün açmış oldukları büyük iktisat savaşına karşı bir yandan milletimizin göstereceği olgun anlayış, bir yandanda hükûmetimizin takip etmiş olduğu akıllı kalkınma siyaseti sayesinde bu buhranlı günlere daha kuvvetli ve hazırlıklı olarak çıkmış bulunuyoruz.

Düşünün bir kerre, ihtiyacımızın % 60-şını karşılayan pamuklu fabrikalarımız ihtiyacımızın % 83-ünü kapayan yünü fabrikalarımız, ihtiyacımızın % 95-ini örten Şeker fabrikalarımız, ihtiyacımızın % 100-ünü kapayan Çimento fabrikalarımız, ihtiyacımızın % 50-sine cevap veren kâğıt fabrikalarımız kısaca millî sanayi dediğimiz büyük varlık elimizde olmasaydı ve bütün bunların yarattıkları kıymetleri dışardan satın almak mecburiyetinde kalsaydık, halimiz nice olurdu? Geçen umumî harpte, ölüsüne kefen yapmak için bile pamuklu bez bulamadığını, bir kilo şekerin 400 kuruşa fırladığını hatırlayan bu millete yukarıdaki adetlerin manasını anlatmağa lüzum yoktur.

Yurddaşlar :

Milletçe ve devletçe ihtiyaçlarımız çoktur ve gittikçe artmaktadır. Çünkü duran değil, ilerliyen, serpilip gelişen, yükselen, daima daha kuvvetli, daima daha şerefli olmak isteyen canlı, kanlı bir milletiz .

Devlet ekonomisinin temeli mülle ekonomisidir .

Bu itibarla ihtiyaçlarımızı karşılayabilmek için herşeyden evvel istihsalimizi çoğaltmaya mecburuz. Çünkü memleketimizde yapılmıyan malları, mal satarak dışardan, ancak alabiliriz. Onun için çiftçiler :

Her zamankinden fazla toprak sürünüz .

Her zamankinden fazla ekiniz .

Büyük ve şanlı bir toprak savaşı sizi bekliyor .

Daha çok mal ve daha iyi mal yetiştiriniz .

Hayvan servetinizi iyi koruyunuz .

Her çiftçinin piyasaya çıkaracağı her fazla kıymet, hem kendisi, hemde milletimiz için yeni bir kuvvet kaynağı olacaktır .

Onun için tembelliğin şimdi her zmandan daha ziyade bir günah olduğunu bilerek çiftçilerimizden şevkli bir istibsal gazası bekliyoruz.

Sanayiciler, Çiftçiler, İşçiler :

Gerek devlet, gerekse huzusî teşebbüs elinde işliyen fabrikalarımız en kıymetli istihkâmlarımızdır. Onun için makineleri iyi kullanınız. Vaktinden evvel eskiyen, verimi azalan her makine israf olmuş bir servettir. İyi bakım, şimdi her zamankinden ziyade bir zekâ ve dirayet eseridir.

Makineye hor bakan ekmeğini çiğniyen nanköre benzer.

Makine, kendisine sarfolunan bakımı ve sevgiyi inkâr etmez. Daha çok ve daha devamlı verimle işçiyi mükâfatlandırır.

Bugün dışardan makine satın almak güçleşmiştir.

Onun için elinizdeki makinelerin kıymetini bilelim, onların hayatını ve verimini arttıralım. Her kırılan makine millî müdafaa kuvvetimizden eksilen bir parçadır.

Onun için ekmeğini makineden çıkaran her varandaşa hitap ediyoruz: Her makine, askerin elindeki tüfenk, top, tayyare kadar kıymetlidir.

Yurddaşlar :

Aynı zamanda malzeme israfından kaçınmak ta müdafaa ekonomisinin baş parolasıdır.

Her türlü malzemeyi ve ham maddeyi hesapla ve ancak lüzumu olduğu kadar kullanmak hiç bir şeyin heba olmasına meydan vermemek, kıymetleri iyi ve yerinde sarfetmek her vatandaşın daima göz önünde tutmağa mecbur olduğu en mukaddes vazifelerdir.

Boşuna yanan her ampul, lüzumundan fazla sıcak bir oda, israf olunan her kâğıt çöp tenekesine atılan ekmeğin parçası, esneyerek geçirilen her dakika ve sair millî servetimizden çalınmış kıymetlerdir.

Vatandaşlar.

Unutmıyalım ki, bugün Türkiyenin bütün dünyada kazandığı yüksek ve itibarlı mevki devlet ve millet birliğine borçluyuz.

Devletin giriştiği çetin müdafaa ekonomisinde milletin aklına ve ruhuna güveniyoruz.

GAZEL

Iztırap etmedesin hüzn ile hergâh gönül
Neden oldun bilemem böyle belâgâh gönül
Gamıkbali atan mukbil olur âlemde
Sen de mi düştün o dâmieleme vâh gönül

Bize rahat yüzü yok gam yatağı oldu bu yer
Gel seninle olalım gurbet hemrâh gönül
Sen bana derdini yan, ben de sana tesliyehan
Ne yaparsın elimizden ne gelir âh gönül
Sabrın encamı selâmet, Geceler hâmile dir
Olma nevmidizafer, yok mu bir (ALLÂH) gönül

GAZEL

Bu ne. rûyâ mı a Sâki? ne saadet ne şeref
Böyle bir günde bana sen gelesin bâdebekef
Yaşa, sundun yine bir mürdedile âbihayat
Sinemi destisitem etmiş idi nâleye def
Sun sebûlarla, kadehten ne çıkar, yangın var!
İçeyim mest olayım, gam yemem olsam da telef
Tânü zem; başka şu halkın nesi var: Mey ver Mey
İntihar etmiye nisbetle budur şerriahaf
Pendi bi sûdi Ehibbadan usandım, bıktım
Yangına sanki körükle geliyorlar, ne tuhaf
Şimdi bir hâldeyim ki bana bâr oldu hayat
Hedefim şişe; gözümde ne halef var ne selef

His Terbiyesi Manası ve Mahiyeti

Sadettin Bayburi

İnsan etrafından ve haricî muhitten yalnız çıplak bilgiler toplamakla tam bilgili bir insan olamaz. Meselâ; elimize yeni açmış güzel kokulu bir gül aldığımız zaman, bu gülün rengi, şekli ve kokusu gibi kuru bir takım ihsasların sahibi olmağı kendimize yeter görmeyiz. Aynı ihsasların ruhumuza bir türlü tesirler yapmadığını da tefrik ederiz. Veyahut da gülden ve çiçekten hoş hislerle işlenmiş ihsaslar alırız. Böylece hoş hislerin tesiriyle o müessir şahsa malik olmak, ona doya doya bakmak ve koklamak isteriz. Bir Mayıs sabahı güneş doğarken veyahut mehtaplı bir Mayıs gecesi öten bülbüllerin hoş seslerini işittiğimiz zaman biz yalnız, bülbüllerden akseden sesler hakkında bilgi edinmekle kalmayız, bu seslerin ruhumuzu şenlendirdiğini ve bizi ferahlandır-dığını da duyarız.

Eğer ağzımıza bir miktar kinin atsak, bundan aldığımız fena ihsas yalnız fenalığını duyurmakla kalmaz aynı zamanda nahoş bir hissi de bize aşlatır. Artık biz bu gibi ihsasların tekrarlanma-sını arzu etmeyiz. Yakın kardeşlerimizden veyahut sevgili dostla-rımızdan birinin ölümünü hatırlamakla ruhumuz ızdıraplarla çarpış-mağa başladığı gibi, nahoş hisler altında da böylece kıvranırız.. Hulâsa ruhî işleyiş yollarının da hiç biri basit ve yalnız bir cep-heli değildir. Bunlar daima ya kuvvetli ve şiddetli veyahut zayıf bir takım hoş veya nahoş duygu ve hislerle birliktedirler. Biz bu ruhî işleyiş vetirelerinin bazılarının tekrarlanmasını isteriz. Bazı-larının da tekrarlanmasından korkar ve kaçırız. Böylece her tür-lü ruhî işleyiş yollarıyla birlikte parlayan hoş ve nahoş hale haz veya his denir.

His her ne kadar her hangi bir dimağı "ruhî" işleyiş yolla-rında da arî olarak zuhur edemezse de - his ruhî işleyiş yolları gibi yalnız haricî tenbih ve tesirlere tâbi olmadığı gibi, yalnız di-mağ hüceyrelerinin merkezî intibalarından da doğmuş değildir. His asabilikler sisteminde umumî haline, yahut o andaki bütün psikofizik kurulunun vazifesine tâbidir. Aynı vukuf ve ittıla türlü insanlarda türlü hisler uyandırdığı gibi, aynı insanda türlü zaman-larda türlü hisler de uyandırabilir. Maselâ küçük yavrular her hangi seda veren cisme, vudukça hoşlanır - en adî bir cismin çı-kardığı seda ve sesler çocukta hoş hisler uyandırabilir. Fakat aynı yavru ve çocuk büyüyünce: böyle bir adî cisim gürültüsünden kaçmağa başlar çünkü bu adî cismin gürültüsü artık onda nahoş hisler uyandıрмаğa başlar...

19 Mayıs

Celil Can.

Yenilen ordusunun elinden silâhı alınmış bir İmparatorluk Türkiyesi. Ağır muahede şartlarıyla parçalanmış ve yeryer işgal edilen aziz vatan. Ve bu acı vaziyete tamamen kayıtsız kalan çürümüş bir saltanat idaresi.. Yurdun her tarafı zulüm ve heyecan içinde.. Kalbler, gönüller ve gözler yaşla dolu.. Bütün ruhları kapkara bir perde kaplamış.. İşte vatanın bu en meş'um ve en acıklı günlerinde büyük Türk evlâdı kakraman Mustafa Kemal; çok mukaddes bir cidâle giriyor: Yurdunu düşman istilâsından koruyacak ve milletini kurtaracak... Bu şerefli idealin yüklettiği vazifeyle İstanbul'dan ayrılıyor, cesaret ve mertliğin öz yeri, hakikî kuvvet ve kudretin kaynağı Anadolu'ya gidiyor. 19 Mayıs 1919 da Samsuna ayak basan bu büyük kumandan; imdada yetişen bir halâskâr kuvvetiyle millete karışıyor. İşte o tarihten itibaren kurtuluş fikri iki nokta üzerinde toplanmıştır; Vatan ve Millet... Bu iki mefhum Mustafa Kemal'in ruhunda mukaddes bir aşk halindedir. O; yüksek olan bu idealinin kaynağını daima cıvanmertliğine güvendiği büyük Türk milletinin ruhundan alıyordu. İşte bu kudret, bütün gönülleri tutuşturdu. Her nokta bir damla ve her damla bir sel gibi çağlıyarak, büyük bir kuvvet oldu. Türk milleti bu büyük kuvvetiyle eşsiz kahramanının arkasından kükreymiş bir arslan gibi hamleler yaptı, yıllarca çarpıştı ve az zamanda İnönüleri, Sakaryayı, Dumlupınar ve 30 Ağustosları yarattı. Bu suretle Türk milleti yurdunu düşman istilâsından kurtardı, yeni ve asrî bir devlet kurdu. Bu devlet tek bir birlik ve bütünlük halinde olan bugünün kuvvetli ve kudretli büyük Cumhuriyet Türkiyesidir. Şüphesiz ki Cumhuriyet bunu dünün 19 Mayıs'ına borçludur. 19 Mayısı görenler veya bunun azemetini düşünenler; bu günün haklı olarak duyulan millî gururunu daha iyi takdir ederler. Hakikaten 19 Mayıs; Türk tarihinin ilk ve son kurtuluş hareketidir. Çünkü bu tarihin kudretidir ki, Türk milletine bu günün zeval bulmıyan şüurlu vatan heyecanını verdi.

DUYURMALAR

Mecmuamız bu sayısından itibaren hür milletimizi inkılâbımızı ilgilendiren hükümetimizin memnuniyetle karşılanan icraat ve faaliyetleri hakkında duyup öğrenebildiği işler için bir sayfa açmıştır. Bu sayfada kısa satırlar halinde göreceğiniz malumat yüreklerinize su serpecek gönüllerinizi coşturacak ve milletimizin âti ve istikbalinin sağlamlığına bizi bir kat daha inandıracak imanlarımızı sağlamlayacaktır. Okurlarımızdan bu mahiyetteki haberleri bize bildirmelerini ayrıca rica ederiz.

Türkiyede petrol bulundu- 1933 yılından beri yapılan araştırmalar en sonunda bizi neticeye kavuşturdu. Türk şimendiferi işi nasıl hâlis Türk çocukları eliyle başarıldı ise Türk petrolü da Türk mühendislerinin devamlı ve sebatlı gayretiyle ele geçirildi.

Siirt vilâyetinin Beşiri kazası dahilinde Raman dağında (1047) metrede petrol bulunduğu anlaşıncaya sayın Başvekilimiz Dr. Refik Saydam oraya kadar gitti petrolü gözü ile gördü burnu ile kokladı ve sevinç ile Ankaraya döndü. Buradaki petrol sahasının uzunluğu 50, genişliği 15 kilometredir bu sahada yirmi kadar kuyu açılacaktır.

Her ne kadar Mardin, Seyhan, Hatay vilâyetlerinde ve başkaca Müreftekte petrol izlerine tesadüf edilmiş ise de şimdilik yalnız Raman petroları üzerinde çalışılacaktır.

Devletin varidatı sağlamdır— 1939 bütçesinin varidat kısmı

19 Mayıs; bize Türkün neye ve nelere kadir olabileceğini gösteren şerefli bir neticesi sayılır. Zira Türk milleti bu eseriyle birlik ve bütünlüğünün en haşmetli misalini tarihe maletmiş oldu. Bundan dolayıdır ki; bize hakikî bir hayat devresi açan 19 Mayıs'ı Türklüğün şerefli bir senbolü gibi görüyor ve kalblerimizde en temiz bir vatan aşkı ve millet sevgisi halinde yaşıyoruz. Çünkü biz bu senbolden hür ve müstakıl bir vatani, müreffah ve mes'ut bir milleti görüyoruz. Ruhlarımızı ve dimağlarımızı aydın ve uyanık tutan hakikat da budur.

Evet, 19 Mayıs; bir Türklük ve bir Gençlik bayramıdır. Hem öyle bir bayram ki; Türklüğün ebediyen genç kalacağının bayramı...

(261110000) liradan ibaret olup Nisan nihayetine kadar tahsil olunan miktar (229708441) lira olmuştur.

Türk tersanesi kuruluyor— Deniz bank zamanında yapılması bir İngiliz firmasına verilmiş olan onbir geminin inşası içinde bulunduğumuz harp yüzünden başarılammış olduğundan bu gemiler için ayrılan on milyon lira ile İstanbulda onbin ton büyüklüğünde gemileri yapabilecek bir kudrette ve büyüklükte tersane yapılması kararlaştırılmıştır.

Köyler birleştiriliyor : Köylerimizin dağınık ve ufak olmasından ne kadar büyük bir sıkıntı çektiğimiz meydandadır. Cumhuriyet hükûmeti bu işe kat'î şekli vermek için esash bir hazırlığa girişmiştir. Buna göre beş kilometrelik bir kutur içinde bulunan köyler birleştirilecek ve buralarda birer nahiye kurulacaktır.

Senetsiz tasarruf kalmıyacak : Türk medenî camiasının en büyük vasfı tasarruf hakkına sahip olmasındadır. Dünya yüzünde görüldüğü ilk günden itibaren tasarrufa hem de toprak sevgisine bel bağlayan Türk camiası hiç bir devirde topraksız kalmamış ve fakat son istibdat yıllarının kötü göreneklerinden yakasını kurtaramamıştı. Cumhuriyet hükümeti arazinin tahririne kadastro faaliyeti ile giriştiği gibi bu defa da senetsiz yapılan tasarruflardan doğan fenalıkların izalesi için bir tapulama kanunu hazırlamaya karar vermiştir.

Türk köylüsü kurtarılıyor: Bütçe darlığı öğretmen azlığı yüzünden bugüne kadar köy halkının tamamını okutmaya imkân bulamayan cumhuriyet hükümeti çoktan beri el koyduğu bu işi artık kat'î bir şekilde hal yolunu buldu (köy enstitüsü) kanununu çıkardı. Bir millet tarihinde çok kısa sayılabilecek on beş yıl gibi bir müddet içinde Türkiyede cehalet ortadan kalkacak vatan bir saadete kavuşacaktır.

Yeni mebuslarımız: Açık bulunan Aydın mebusluğuna İstanbul Emin önü Halkevi Başkanı ve İstikbâl Lisesi Müdürü Agâh Sırrı Levent; Bilecik mebusluğuna Gülek Limited şirketi müdürü Kasım Gülek. Zonguldak mebusluğuna Ankara Siyasal Bilgiler okulu profe sözü Hazım Atıf Kuyucak Genel Bakanlık divanınca parti namzedi olarak gösterilmiş ve müttefikan seçilmişlerdir. Tebrik ederiz .

HALKEVLERİNİN ÇIKARDIKLARI DERGİLERİ

AŞAĞIYA YAZIYORUZ.

Halkevlerinin Adı	Derginin Adı	Halkevlerinin Adı	Derginin Adı
Halkevleri (Ankara)	Ülkü	İzmir	Fikirler
Adana	Görüşler	Konya	Konya
Afyon	Taşpınar	Manisa	Gediz
Antalya	Türk Akdeniz	Merzifon	Taşan
Bafra	AltunYaprak	Mersin	İçel
Balıkesir	Kaynak	Milâs	Yeni Milâs
Bursa	Uludağ	Muğla	Muğla
Burdur	Burdur	Niksar	Ülker
Denizli	İnaç	Trabzon	İnan
Elâziğ	Altan	Samsun	19 Mayıs
Eminönü	Yeni Türk	Sinop	Dıranaz
Eminönü	Halk Bilgisi Haberleri	Niğde	Akpınar
Gireson	Aksu	Yozgat	Bozok
Isparta	Ün	Kayseri	Erciyeş

ABONE;

Seneliği (120) kuruş Abone için Halkevine baş vurulmalıdır.

İmtiyaz Sahibi : Ahmet Sami Onur.

Neşriyat Direktörü : Yahya Akın.

Basıldığı Yer : Doğan Basımevi - Afyon.

C.H.P.
ATYON H. KEVİ
RUSLIGI

Tayyareye Yardım Edelim !

Çünkü; rahat ve mesut bir vatan, seması
tehlikesiz olan yerdir.